

การศึกษาอัตลักษณ์และวิถีปฏิบัติตามหลักพระพุทธศาสนาของชาวเมียนมาร์ ในจังหวัดสมุทรสาคร

The Study of Identity and Practice Following the Buddhism of Myanmar People in Samutsakhon Province

¹วนิดา บุญยบุตร Vanida Boonyabut

²สายน้ำผึ้ง รัตนงาม Sainampung Rattanangam

³ธวัช หอมทวนลม Thawash Homtuanlom

¹²³มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี

¹²³Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Buddhapanya Sridvaravadi Buddhist

¹Corresponding author, e-mail: vaboonyabut@gmail.com

Received April 21, 2023; Revised June 19, 2023; Accepted: August 19, 2023

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ที่สัมพันธ์กับการให้คุณค่าต่อการปฏิบัติตามหลักพระพุทธศาสนาของชาวเมียนมาร์ในจังหวัดสมุทรสาคร 2) เพื่อศึกษาวิถีปฏิบัติ ในการนับถือพระพุทธศาสนาตามหลักพระพุทธศาสนาของชาวเมียนมาร์ในจังหวัดสมุทรสาคร และ 3) เพื่อนำเสนออัตลักษณ์และวิถีปฏิบัติตามหลักพระพุทธศาสนา ของชาวเมียนมาร์ในจังหวัดสมุทรสาคร การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการวิจัยทางเอกสาร และการวิจัยภาคสนาม โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและเข้าร่วมสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 ท่าน ชุมชนวัดป่าท่าทราย ตำบลท่าจีน อำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า

1) ชาวเมียนมาร์ในจังหวัดสมุทรสาครจะต้องไปร่วมงานอยู่เป็นประจำ ถึงแม้จะอยู่ไกลแค่ไหนก็จะนั่งรถไปร่วมงานกันเป็นหมู่คณะ 2) มีความเชื่อในความศักดิ์สิทธิ์ของอำนาจพุทธคุณ ชาวพุทธเมียนมาร์จำนวนไม่น้อยจะยึดคำสวดมนต์เป็นดุจคาถาอันศักดิ์สิทธิ์ มีความนิยมบริกรรมบทสวดขณะที่นั่งลูกประคำเพื่อบูชา และวิงวอนต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์อันมีพระเจดีย์เป็นอาทิ และสังเกตได้ว่าชาวเมียนมาร์ทำบุญโดยมีเป้าหมายเพื่อความสุขในโลกนี้เป็นหลักแรก รองลงไปอาจเป็นไปเพื่อความสุขในโลกหน้า แต่ก็มีจำนวนมากที่จะหวังบรรลุนิพพานอย่างแท้จริง 3) มีลักษณะเฉพาะของตนเอง นั่นคือการมีลักษณะผสมผสานของศาสนาและความเชื่อต่างๆ ที่มีอยู่ในดินแดนเมียนมาร์ กล่าวได้ว่าชาว

พุทธเมียนมาร์ก็ดูคล้ายกับชาวพุทธทั่วไป นั่นคือในด้านหนึ่งเราอาจจะได้พบกับชาวเมียนมาร์ที่มีความรู้และศรัทธาในหลักธรรมอย่างแท้จริงส่วนอีกด้านหนึ่งวิถีปฏิบัติตามหลักพระพุทธศาสนาของชาวเมียนมาร์ในจังหวัดสมุทรสาครนั้น ต่างก็ยึดมั่นและศรัทธาในพระสงฆ์เป็นกำลังสำคัญและมีอิทธิพลเป็นอย่างมากต่อวิถีปฏิบัติของชาวเมียนมาร์

คำสำคัญ: อัตลักษณ์; วิถีปฏิบัติ; พระพุทธศาสนา; ชาวเมียนมาร์

Abstract

This research study to the objectives were: 1) to study the identity associated with valuing the practice of Buddhism of the Myanmar people in Samut Sakhon Province; 2) to study the practice method in respect of Buddhism according to the Buddhist of the Myanmar people in Samut Sakhon Province; and 3) to present the identity and the way of practicing Buddhism. of the Myanmar people in Samut Sakhon Province. documentary research and field research, the interview form was used as a tool for collecting data and participating in participatory observation. The researcher conducted in-depth interviews with 10 key informants: Wat Pa Tha Sai community, Tha Chin Sub-district, Mueang District, and Samut Sakhon Province.

The results showed that: 1) Myanmar people in Samut Sakhon Province must attend the event no matter how far away they are, they will take a ride to attend the event together as a group. 2) The faith in the sanctity of the power of Buddha, not many Myanmar Buddhists hold prayers as sacred incantations. It is popular to offer prayers while counting the rosary for worship and praying to the holy things that have the Pagoda as such it was observed that Myanmar people make merit with the first goal of happiness in the world. The next one may be for happiness in the next world. But there are many who hope to attain Nirvana. 3) They have their own characteristics, that is the blend of different religions and beliefs that exists in Myanmar. Myanmar Buddhists are similar to Buddhists in general, on the one hand, we may meet Myanmar people who have true knowledge and faith in the principles, and on the other hand, the way of life and follow the Buddhist principles of the Myanmar people in Samut Sakhon Province. All of them adhere to and believe in the monks as an important force that has a great influence on the way of life of the Myanmar people.

Keywords: Identity; Ways of Practice; Buddhism; Myanmar People

บทนำ

ประเทศเมียนมาร์ หรือ “สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์” เป็นหนึ่งในประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งรับพระพุทธศาสนาเป็นระยะเวลานานมีประวัติศาสตร์และหลักฐานมากมายที่สื่อแสดงและยืนยันถึงความเป็นประเทศแห่งพระพุทธศาสนา ทำให้เห็นภาพรวมว่าประเทศในภูมิภาคนี้ เป็นดินแดนที่ได้รับอิทธิพลของพระพุทธศาสนาในหลายช่องทางและอาจทำให้เป็นส่วนหนึ่งของ การทำให้ประเทศเหล่านี้มีความแข็งแกร่ง ในช่วงระยะเวลาที่แตกต่างกันไป ไม่ว่าจะเป็นประเทศไทย เมียนมาร์ ลาว กัมพูชา เวียดนาม มาเลเซีย สิงคโปร์ หรือแม้แต่ในอินโดนีเซีย ที่ยังมีหลักฐานการก่อสร้างศาสนสถานที่สำคัญอย่างมากมาย (พระมหานันทกฤต ที่ปงโกร และคณะ, 2562)

พระพุทธศาสนามีความสำคัญและสัมพันธ์กับแนวทางการดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชน ตั้งแต่เกิด จนตาย ความศรัทธาในหลักธรรมซึ่งฝังแน่นอยู่ในจิตใจแสดงออกผ่านพิธีกรรมต่างๆ น้อมนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้เกิดสันติสุขที่ยั่งยืนแก่สังคม ความสัมพันธ์ของประเทศต่างๆ ในดินแดนแถบนี้มักมีศาสนาเป็นสื่อหน้าและพุทธศาสนาถือได้ว่าเป็นความเจริญรุ่งเรืองมากเป็นรากฐาน ของวัฒนธรรมประเพณีของผู้คนในแต่ละท้องถิ่นในหลายกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งพระพุทธศาสนามีบทบาทสำคัญกับวิถีชีวิตของชาวพุทธ เป็นจุดกำเนิดแห่งวัฒนธรรม ประเพณี เป็นสัญลักษณ์แห่งความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน หลักธรรมคำสั่งสอนทางพุทธศาสนาก่อให้เกิดการจัดระเบียบทางสังคม พิธีกรรมทางศาสนา ก่อให้เกิดประเพณีที่ปฏิบัติกันในกลุ่มชน พระพุทธศาสนาสามารถ เป็นตัวเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกลุ่มต่างๆ ที่นับถือศาสนาเดียวกันได้อีกด้วย นอกจากนั้นพระพุทธศาสนายังมีอิทธิพลและมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อวิถีความสัมพันธ์ของคนในประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์เป็นประเทศเพื่อนบ้านที่คนไทยรู้จักคุ้นเคยดีที่สุดประเทศหนึ่ง แต่การรับรู้เกี่ยวกับเมียนมาร์ของคนไทยเรานั้น ตั้งอยู่บนเรื่องเล่าจากตำราประวัติศาสตร์ ที่บอกเล่าถึงการขับเคี่ยวทำสงครามระหว่างกันมาต่อเนื่องยาวนาน คำว่า “เมียนมาร์” จึงกลายเป็นวาทกรรมประวัติศาสตร์ที่ได้สร้างความหมาย อัตลักษณ์และความจริงเกี่ยวกับชนชาติดังกล่าวไปในเชิงลบเมื่อมองจากสายตาคคนไทย เมื่อเราพูดถึงเมียนมาร์ จึงหมายถึงเมียนมาร์ที่เป็นศัตรูคู่อริมากกว่าที่จะหมายถึงประเทศเพื่อนบ้าน หรือชนชาติอีกชนชาติหนึ่งที่เป็นเพื่อนร่วมโลกด้วยกัน (วิรัช นิยมธรรม และอรนุช นิยมธรรม, 2551) ความทรงจำทางประวัติศาสตร์ระหว่างไทยและเมียนมาร์มักถูกฉายให้เห็นถึงความเกลียดชังต่อเมียนมาร์ในฐานะศัตรูของประเทศเสมอ สามารถกล่าวได้ว่า อคติทางชาติพันธุ์ที่คนไทยมีต่อคนเมียนมาร์ได้กลายเป็นผลิตผลที่สำคัญจากความทรงจำทางประวัติศาสตร์ ซึ่งได้รับการผลิตซ้ำๆ โดยสื่อต่างๆ ไม่ว่าเวลาจะผ่านไปนานกี่ยุคก็สมัย ภาพความทรงจำนี้ยากที่จะลบเลือนไปจากใจของคนส่วนใหญ่ในสังคม (ศิริพิมพ์ ศรีปลั่ง, 2555)

กลุ่มชาติพันธุ์เมียนมาร์ที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยมีการกระจายตัวอยู่ตามพื้นที่ต่างๆ โดยรอบทั้งจังหวัดที่มีพื้นที่ของเขตชายแดนไทย-เมียนมาร์ และในจังหวัดที่เป็นหัวเมืองใหญ่ ซึ่งมีอัตราการจ้างแรงงานต่างด้าวสูง แต่ในจำนวนกลุ่มชาติพันธุ์เมียนมาร์ทั้งหมด มีอยู่เพียงไม่กี่กลุ่มเท่านั้นที่สามารถรวมตัวกันเป็นชุมชนที่เข้มแข็ง มีกิจกรรมทางสังคมและ วัฒนธรรมร่วมกัน มีพื้นที่ของการประกอบพิธีกรรมทางประเพณีและพิธีกรรมทางศาสนาดั้งเดิม อันเป็นการแสดงออกถึงอัตลักษณ์ของชาติพันธุ์เมียนมาร์อย่างแท้จริง หนึ่งในบรรดาชุมชนเหล่านั้น คือ ชุมชนของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเมียน

มาร์ ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตอำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร เมื่อกล่าวถึงประเทศเมียนมาร์ หรือชาวเมียนมาร์ ภาพที่ผู้คนส่วนใหญ่มักจะนึกถึงเป็น อันดับแรก คือ ประเทศที่มีพลเมืองซึ่งหมั่นทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาจนมีความเจริญรุ่งเรืองมาถึงปัจจุบัน เพราะชาวเมียนมาร์เป็นพุทธศาสนิกชนที่ยึดมั่นเอาพระพุทธศาสนาเป็นหลักในการดำเนินชีวิต พวกเขาจึงมีวิถีชีวิตที่ผูกพันอยู่กับศาสนาตั้งแต่เกิดจนตาย ดังนั้น สิ่งหนึ่งที่ยึดโยงชาวเมียนมาร์ให้สามารถดำรงวิถีแห่งความเป็นชาติพันธุ์เมียนมาร์ไว้ได้อย่างชัดเจน ไม่ว่าจะอยู่แห่งหนใด คือ พระพุทธศาสนา (มุทิตา บุญวยากรณ์ และ พิมลพรรณ ไชยนันท์, 2560)

การมีชุมชนแรงงานชาวเมียนมาร์ที่เข้มแข็งที่วัดป่าท่าทราย (ชุมชนชาวเมียนมาร์ในจังหวัดสมุทรสาคร, 9 กรกฎาคม 2565) ที่เป็นศูนย์รวมจิตใจของกลุ่มชาติพันธุ์เมียนมาร์ในจังหวัดสมุทรสาครมายาวนานนั้น ถือได้ว่าเป็นช่องทางหนึ่ง ในการสื่อสารที่แสดงให้เห็นถึงความพยายามที่จะดำรงอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของพวกเขาเอาไว้ แม้จะอยู่ห่างไกลจากแผ่นดินเกิดก็ตามและนั่นอาจเป็นวิธีการสื่อสารอย่างหนึ่งของกลุ่มชาติพันธุ์เมียนมาร์ที่ต้องการแสดงออกถึงสัญลักษณ์บางอย่างให้ผู้คนในสังคม ที่แตกต่างกับพวกเขาได้เห็นถึงความพยายามในการมีพื้นที่หรือจุดยืนในสังคมไทย พื้นที่ที่พวกเขาสามารถแสดงความเป็นตัวตนที่แท้จริง แสดงถึงแนวความคิด ประเพณีปฏิบัติและวัฒนธรรมดั้งเดิมที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษผ่านการสื่อสารในทุกช่องทางที่พวกเขา สามารถทำได้ ดังนั้น จึงเป็นที่น่าสนใจว่ากลุ่มชาติพันธุ์เมียนมาร์มีวิถีปฏิบัติอย่างไร ที่จะดำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของตนในบริบททางสังคมไทยซึ่งมีความแตกต่างจากบริบทเดิมที่พวกเขาเคยอาศัยอยู่

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง “การศึกษาอัตลักษณ์และวิถีปฏิบัติตามหลักพระพุทธศาสนาของชาวเมียนมาร์ในจังหวัดสมุทรสาคร” เพื่อการศึกษาอัตลักษณ์และสืบสานวัฒนธรรมตามวิถีชีวิตในพระพุทธศาสนาที่ผสมผสานอยู่ในวิถีชีวิตของชาวเมียนมาร์ เพื่อความเป็นชาติพันธุ์ที่มีอัตลักษณ์และความเข้มแข็งทางวัฒนธรรม เพื่อเป็นการรักษาอัตลักษณ์และสืบสานวัฒนธรรมวิถีชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนาให้มีความมั่นคงยั่งยืนสืบไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ที่สัมพันธ์กับการให้คุณค่าต่อการปฏิบัติตามหลักพระพุทธศาสนาของชาวเมียนมาร์ในจังหวัดสมุทรสาคร
2. เพื่อศึกษาวิถีปฏิบัติ ในการนับถือพระพุทธศาสนา ตามหลักพระพุทธศาสนาของชาวเมียนมาร์ในจังหวัดสมุทรสาคร
3. เพื่อนำเสนออัตลักษณ์และวิถีปฏิบัติตามหลักพระพุทธศาสนา ของชาวเมียนมาร์ในจังหวัดสมุทรสาคร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งเน้นการศึกษาทางเอกสาร (Documentary Research) และวิจัยภาคสนาม (Fields Research) โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและเข้าร่วมสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม โดยใช้หลักการ 3 ประการคือ

- 1) การศึกษาเอกสาร วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี การศึกษาอัตลักษณ์ของชาวเมียนมาร์ตามหลักพระพุทธศาสนา ในชุมชนวัดป่าท่าทราย ตำบลท่าเงิน อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร จากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิ
- 2) เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field Work) เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก มีแบบสัมภาษณ์และประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา เครื่องบันทึกเสียง กล้องถ่ายรูปกล้องวิดีโอ สมุดจดบันทึก โดยการสัมภาษณ์ความคิดเห็นจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) คือ ชาวเมียนมาร์ที่ทำงานอยู่ในจังหวัดสมุทรสาคร มาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 10 ปี และช่วยจัดกิจกรรมอยู่ที่วัดป่าท่าทราย จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 10 ท่าน และ
- 3) ขั้นตอนการประมวลผลและเรียบเรียง เป็นขั้นตอนสุดท้ายซึ่งเป็นการนำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนต่างๆ ในขั้นต้น มาทำการวิเคราะห์ ประมวลผล เรียบเรียงและสรุปเพื่อเขียนงานวิจัยให้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการทราบ ตั้งข้อเสนอแนะการทำวิจัยในครั้งต่อไป

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาอัตลักษณ์ที่สัมพันธ์กับการให้คุณค่าต่อการปฏิบัติตามหลักพระพุทธศาสนาของชาวเมียนมาร์ในจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า การจัดการด้านประเพณีที่เกิดขึ้นที่วัดเป็นความร่วมมือกันระหว่างวัดและชุมชน การจัดการที่ดีต้องขึ้นอยู่กับความเข้าใจในงาน ชาวเมียนมาร์เป็นกลุ่มที่มีศรัทธาและพร้อมที่จะสงวนรักษาประเพณีวันวิสาขบูชา วันเข้าพรรษาและออกพรรษาให้คงอยู่และดำเนินต่อไปได้ ด้วยการนำเสนอ และชักนำกลุ่มชนของตนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการประเพณีนำมาซึ่งความสำเร็จในการจัดประเพณีวันวิสาขบูชา วันเข้าพรรษา และออกพรรษาให้เป็นที่รู้จักในกลุ่มชนชาวเมียนมาร์ และกลุ่มของคนไทยในเวลาเดียวกันชาวเมียนมาร์ที่เข้ามาทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมต่างๆ ในเขตจังหวัดสมุทรสาคร มีแหล่งที่มาหลากหลายชาติพันธุ์ เช่น มอญ พม่า กะเหรี่ยง ยะไข่ เป็นต้น มีความรักในตัวตน แบบแผน และเอกลักษณ์ของชนชาติ ซึ่งมีการแสดงอัตลักษณ์ และ วัฒนธรรมมาถ่ายทอดให้คนไทยเห็นเป็นรูปธรรม ทำให้ทั้งชาวเมียนมาร์ ชาวไทยเชื้อสายมอญ และคนไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง ยะไข่ ร่วมกันสงวนรักษาประเพณีวันวิสาขบูชา วันเข้าพรรษาและออกพรรษาไว้ให้คงอยู่ต่อไป ความเป็นอัตลักษณ์ของกลุ่มคนแต่ละชาติพันธุ์นำไปสู่การพัฒนาาร่วมกันของคนไทย และกลุ่มคนแรงงาน สิ่งที่น่าสนใจ คือ การเปลี่ยนแปลงของสังคมและวัฒนธรรมที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องทำให้คนรุ่นใหม่มีทัศนคติที่เปลี่ยนแปลงไปประเพณีวัฒนธรรมที่สืบทอดมาและ

แสดงออกถึงอัตลักษณ์วัฒนธรรมจะสูญหายหรือดำรงอยู่หรือไม่อย่างไรการจัดการวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้จะมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด ประเพณีวันวิสาขบูชาวันเข้าพรรษาและออกพรรษาในประเทศไทยที่มีการจัดการร่วมกันของคนไทย และกลุ่มชนชาติพันธุ์ต่างๆ จะมีรูปแบบที่เปลี่ยนไปอย่างไร เป็นสิ่งที่น่าสนใจในการศึกษาต่อไป

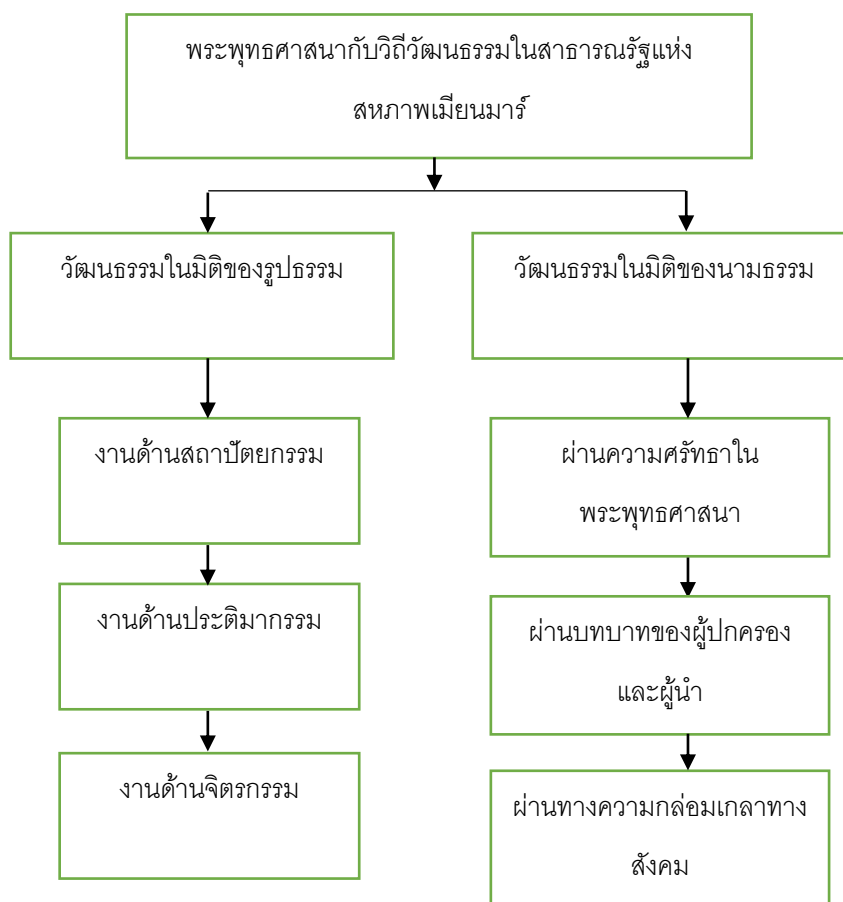
จึงพอจะกล่าวได้ว่าชาวเมียนมาร์ที่เชื่อในอำนาจศักดิ์สิทธิ์นั้นอาจไม่หวังพึ่งการแสวงหาทางออกให้กับชีวิตด้วยปัญญาเพียงหนทางเดียว เพราะคงจะพอใจกับความสุสฤทธิๆ จากการสร้างกุศลและขอพร ในโลกทัศน์ของชาวพุทธเมียนมาร์ การสั่งสมกุศลและความสัมฤทธิ์ในพรจึงดูจะมีความสอดคล้องกันอย่างเป็นมรรคเป็นผล บุญกุศลจึงมีความหมายเป็นสิ่งที่สามารถแทนได้กับความปรารถนาทางโลก กุศลในนัยเช่นนี้จึงอาจเปรียบได้กับเงินทุนที่ฝากไว้กับธนาคาร ในขณะที่พรที่ได้รับจากการอธิษฐานออกจะคล้ายกับดอกเบี้ยที่งอกออกจากทุนที่สะสมไว้นั้นนั่นหมายความว่าหากไม่สั่งสมกุศลหรือประกอบกรรมดีไว้ก่อนบ้างเลย โอกาสที่จะได้รับพรใดๆ ก็ย่อมเป็นไปได้โดยยาก ความเชื่อในอานิสงส์แห่งกุศลจึงเอื้อประโยชน์ต่อปัจเจกชนและสังคมเมียนมาร์ได้โดยอ้อม

ชาวเมียนมาร์ที่มาทำงานอยู่ในสมุทรสาคร บางคนมาหลายปีไม่ต่ำกว่า 10 ปี จนพูดและเขียนภาษาไทยได้ชัดเจน มีครอบครัวอยู่ในเมืองไทย ลูกหลานที่เกิดบนแผ่นดินไทย บางคนได้สัญชาติไทยไปแล้ว จึงเป็นบุญคุณของประเทศไทยที่ทำให้ชาวเมียนมาร์พลัดถิ่นมีทุกวันนี้ บุญกุศลชาวเมียนมาร์ก็ไม่เคยละทิ้งที่จะกระทำเลย ทุกเทศกาล ทุกวันพระ พวกเขาจะเข้าวัดทำบุญไม่เคยขาด ให้ความร่วมมือกับทางวัดในกิจกรรมต่างๆ ไม่เคยขาด การทำบุญเช่นนี้เป็นการสะสมบุญเพื่อใช้ในภายภาคหน้า อานิสงส์แห่งบุญกุศลคงหนุนนำให้พวกเขามีความสุข ให้ครอบครัวมีความสุขบนแผ่นดินไทยตลอดไป (Miss Chaylar. 2565, 9 กรกฎาคม)

สรุปความว่า อัตลักษณ์ความเชื่อทางพระพุทธศาสนา มีทั้งหมด 2 ประเด็นประกอบด้วย 1) ความเชื่อในอิตติตามหลักพระพุทธศาสนา และ 2) ความเชื่อและวิวัฒนาการพระพุทธศาสนาในปัจจุบัน ในส่วนของอัตลักษณ์ความเชื่อทางพระพุทธศาสนาของชาวเมียนมาร์ในจังหวัดสมุทรสาครต่างก็ยึดมั่นในความเชื่อทางพระพุทธศาสนาอย่างเคร่งครัด ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมอะไรที่วัด ชาวเมียนมาร์ในจังหวัดสมุทรสาครจะต้องไปร่วมงานอยู่เป็นประจำ ถึงแม้จะอยู่ไกลแค่ไหนก็จะนั่งรถไปร่วมงานกันเป็นหมู่คณะ ไม่เฉพาะแต่วันที่วัดมีกิจกรรมเท่านั้น ในทุกวันหยุดงาน เช่น วันเสาร์ อาทิตย์ ชาวเมียนมาร์ก็จะเข้าวัด ทำวัตร สวดมนต์ นั่งสมาธิ ทำความสะอาดบริเวณวัด ประณิบัติวัตรปฏิบัติต่อพระสงฆ์ในวัดอย่างเคร่งครัด บ่งบอกให้เห็นว่า อัตลักษณ์ความเชื่อทางพระพุทธศาสนาของชาวเมียนมาร์ไม่ได้ทอดทิ้งอัตลักษณ์ที่ตนเองเคยปฏิบัติในประเทศพม่าเลย ยังคงปฏิบัติเหมือนเดิมกับอยู่ในบ้านตนเองฉะนั้น นี่คือนิยามที่สื่อถึงความเชื่อทางพระพุทธศาสนาอย่างมีเสถียรภาพ

ผลการศึกษาวิถีปฏิบัติในการนับถือพระพุทธศาสนาของชาวเมียนมาร์ในจังหวัดดังกล่าวพบว่า พระพุทธศาสนากับวิถีวัฒนธรรมในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ มีความเป็นพลวัต (Dynamic) แบบคู่ขนานกัน กล่าวคือ เมื่อพระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรือง วัฒนธรรมในเชิงศาสนาที่มี

ความเจริญรุ่งเรืองไปด้วยกัน หรืออาจเรียกได้ว่าเป็นเงื่อนไขที่มีอิทธิพลต่อกันและกัน โดยเฉพาะวัฒนธรรมที่ถูกจัดระบบให้อยู่ในรูปของ “ประเพณีสิบสองเดือน” และวัฒนธรรมจากวิถีชีวิตของประชาชนซึ่งสามารถพิจารณาได้จากพลวัตรของวัฒนธรรมที่คู่ขนานไปด้วยกันกับพระพุทธศาสนาใน 2 มิติ ได้แก่ 1) วัฒนธรรมในมิติของรูปธรรม และ 2) วัฒนธรรมในมิติของนามธรรม ความเชื่อตามหลักธรรมในพระพุทธศาสนา ไม่ว่าจะเป็นความเชื่อเรื่องกรรมเชื่อในผลแห่งกรรม เชื่อว่าทุกคนมีกรรม และเชื่อในพระปัญญาตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ในที่สุดความเชื่อเหล่านี้ได้กลายมาเป็นเส้นทาง หรือวิถีชีวิตให้เกิดการปฏิบัติ โดยผ่านเส้นทางบุญสำคัญ คือ ทาน ศีล และภาวนา และสะท้อนออกมาจากประเพณีปฏิบัติที่กำหนดไว้ในสิบสองเดือน ดังแผนภาพนี้

ภาพที่ อิทธิพลต่อวิถีปฏิบัติทางพระพุทธศาสนาของชาวเมียนมาร์

สังคมเมียนมาร์หรือพม่าที่ผ่านมา นับได้ว่าเป็นสังคมที่แทบหยุดกาลเวลา และหยุดความเปลี่ยนแปลงไว้ได้ในระดับหนึ่ง ทั้งนี้เพราะเมียนมาร์ปิดประเทศมานานกว่า 3 ทศวรรษ ในช่วงเวลาดังกล่าว สังคมเมียนมาร์อยู่ได้ด้วยการพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่น เน้นความเป็นอยู่แบบพึ่งพาตนเอง สิ่งจำเป็นจึงมีเพียงแค่งานเลี้ยง คือ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค ทางกรมเมียนมาร์จะคอยควบคุมให้อยู่ในกรอบของจารีตประเพณี เมียนมาร์ไม่มีสถาน

บันเทิงแบบสมัยใหม่ ไม่มีภาพยนตร์ต่างประเทศเข้าฉายมากนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ไม่ค่อยมีการเสนอข่าวอาชญากรรม ซึ่งอาจเป็นเพราะขัดกับค่านิยมเมียนมาร์ที่มักเลือกรับข่าวสารเฉพาะเรื่องที่เป็นมงคล ด้วยเหตุนี้ชาวเมียนมาร์จึงพึ่งพาความบันเทิงแบบท้องถิ่น อาทิ ละคร ดนตรี มวย มายากล และภาพยนตร์เมียนมาร์ สิ่งบันเทิงเหล่านี้หาชมได้ในช่วงวันงานประเพณีของแต่ละท้องถิ่น ซึ่งส่วนใหญ่ก็คืองานฉลองพระเจดีย์ นอกเหนือจากงานฉลองพระเจดีย์ที่จัดต่างเวลากันในแต่ละท้องถิ่นแล้ว ชาวเมียนมาร์ส่วนใหญ่จะนิยมแสวงหาความสุขกับการประกอบบุญกุศลทางศาสนา หากเป็นชาวพุทธก็มักต้องหมั่นเข้าวัดทำบุญ ออกเดินทางแสวงบุญ นอกจากนี้เมียนมาร์ยังมีงานประเพณีเพื่อสร้างกุศลที่อาจให้ความบันเทิงควบคู่กันไปด้วย ได้แก่ งานฉลองสงกรานต์ งานวัดรดน้ำตักโป๊ะ งานจุดประทัด และงานทอดกฐิน เป็นต้น งานประเพณีดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของประเพณีสิบสองเดือน ที่ยังพบเห็นได้ในแทบทุกท้องถิ่น บางวันถือเป็นวันหยุดราชการอีกด้วย ส่วนวันสำคัญทางศาสนาอื่นที่ถือเป็นวันหยุด ได้แก่ วันคริสต์มาส และวันสำคัญของชนเผ่าและศาสนาต่างๆ

ผลการนำเสนออัตลักษณ์และวิถีปฏิบัติตามหลักพระพุทธศาสนาของชาวเมียนมาร์ในจังหวัดสมุทรสาคร พบว่าอัตลักษณ์ของชาวเมียนมาร์ในจังหวัดดังกล่าวมีลักษณะเฉพาะของตนเอง นั่นคือการมีลักษณะผสมผสานของศาสนาและความเชื่อต่างๆ ที่มีอยู่ในดินแดนเมียนมาร์ หากพิจารณารูปแบบความยึดมั่นในศรัทธาของชาวเมียนมาร์นั้น กล่าวได้ว่าชาวพุทธเมียนมาร์ก็ดูคล้ายกับชาวพุทธทั่วไป นั่นคือในด้านหนึ่งเราอาจจะได้พบกับชาวเมียนมาร์ที่มีความรู้และศรัทธาในหลักธรรมอย่างแท้จริงส่วนอีกด้านหนึ่งเรายังจะได้พบชาวเมียนมาร์ที่เชื่อในความศักดิ์สิทธิ์ของอำนาจพุทธคุณ ธรรมคุณ และสังฆคุณ ชาวพุทธเมียนมาร์จำนวนไม่น้อยจะยึดคำสวดมนต์เป็นดุจคาถาอันศักดิ์สิทธิ์ มีความนิยมบริกรรมบทสวดขณะที่นั่งลูกประคำเพื่อบูชาและวิงวอนต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์อันมีพระเจดีย์เป็นอาทิ และสังเกตได้ว่าชาวเมียนมาร์ทำบุญโดยมีเป้าหมายเพื่อความสุขในโลกนี้เป็นหลักแรก รองลงไปอาจเป็นไปเพื่อความสุขในโลกหน้า แต่ก็มีจำนวนมากที่จะหวังบรรลุนิพพานอย่างแท้จริง

ส่วนวิถีปฏิบัติตามหลักพระพุทธศาสนาของชาวเมียนมาร์ในจังหวัดสมุทรสาครนั้น ต่างก็ยึดมั่นและศรัทธาในพระสงฆ์เป็นกำลังสำคัญและมีอิทธิพลเป็นอย่างมากต่อวิถีปฏิบัติของชาวเมียนมาร์ หรือการที่ภิกษุแต่ละพระองค์ในแต่ละยุคสมัยที่ล้วนทรงเป็นพุทธมามกะ ได้ทรงเป็นต้นแบบของการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา เช่น การสร้างวัด สร้างพระเจดีย์ สร้างระฆัง ฯลฯ ส่งผลถึงการปกครองในยุคปัจจุบัน ที่ผู้นำการปกครองได้ถือเอาพระพุทธศาสนาเป็นภาระธุระที่สำคัญ ทำให้เกิดความเป็นสังคมแบบพุทธ หรือกลายเป็นวัฒนธรรมแบบพุทธ คือ การอยู่ร่วมกันเป็นชุมชน ทั้งเป็นชุมชนแห่งสงฆ์ และชุมชนของชาวบ้าน ต่างยึดพระรัตนตรัยคือ พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ เป็นที่พึ่งอันสูงสุด

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาอัตลักษณ์และวิถีปฏิบัติตามหลักพระพุทธศาสนาของชาวเมียนมาร์ในจังหวัดสมุทรสาคร” ผู้วิจัยได้พบประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

จากผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า อัตลักษณ์ความเชื่อทางพระพุทธศาสนาที่สัมพันธ์กับการให้คุณค่าต่อการปฏิบัติตามหลักพระพุทธศาสนาของชาวเมียนมาร์ในจังหวัดสมุทรสาคร ต่างก็ยึดมั่นในความเชื่อทางพระพุทธศาสนาอย่างเคร่งครัด ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมอะไรที่วัด ชาวเมียนมาร์ในจังหวัดสมุทรสาครจะต้องไปร่วมงานอยู่เป็นประจำ ถึงแม้จะอยู่ไกลแค่ไหนก็จะนั่งรถไปร่วมงานกันเป็นหมู่คณะ ไม่เฉพาะแต่วันที่วัดมีกิจกรรมเท่านั้น ในทุกวันหยุดงาน เช่น วันเสาร์ อาทิตย์ ชาวเมียนมาร์ก็จะเข้าวัด ทำวัตร สวดมนต์ นั่งสมาธิ ทำความสะอาดบริเวณวัด ประณิบัติวัตรปฏิบัติต่อพระสงฆ์ในวัดอย่างเคร่งครัด บ่งบอกให้เห็นว่า อัตลักษณ์ความเชื่อทางพระพุทธศาสนาของชาวเมียนมาร์ไม่ได้ทอดทิ้งอัตลักษณ์ที่ตนเองเคยปฏิบัติในประเทศพม่าเลย ยังคงปฏิบัติเช่นเดียวกับอยู่ในบ้านตนเอง ฉะนั้น นี่คืออัตลักษณ์ที่มีต่อความเชื่อทางพระพุทธศาสนาอย่างมีเสื่อมคลาย ประเด็นนี้สอดคล้องกับ มุทิตา บุญวาทย์ ได้ทำวิจัยเรื่อง “การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมเพื่อดำรงอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของชาวพม่าในจังหวัดเชียงใหม่” กรณีศึกษาชาวพม่าที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการสื่อสารเพื่อการดำรงอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของชาวเมียนมาร์ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ดังกล่าว โดยวางแนวทางในการศึกษากระบวนการสื่อสารเพื่อการดำรงอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของชาวเมียนมาร์ผ่าน 3 กิจกรรม อันประกอบด้วย การสื่อสารผ่านวิถีทางวัฒนธรรม การสื่อสารผ่านสื่อ และการสื่อสารผ่านกิจกรรมทางสังคม นอกจากนี้ ยังศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการสื่อสารเพื่อการดำรงอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของชาวพม่า รวมไปถึงบทบาทและหน้าที่ของสื่อมวลชนสัญชาติพม่าที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของชาวพม่าด้วย (มุทิตา บุญวาทย์, 2560)

จากผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า วิถีปฏิบัติ ในการนับถือพระพุทธศาสนา ตามหลักพระพุทธศาสนาของชาวเมียนมาร์ในจังหวัดสมุทรสาคร เป็นกระบวนการเสริมสร้างความสัมพันธ์ทางศาสนาและวัฒนธรรมที่ยอดเยียม โดยได้ทำผ่าน 3 กระบวนการ คือ 1) ผ่านความศรัทธาในพระพุทธศาสนา ความศรัทธานี้แสดงออกด้วยสิ่งที่เป็นทั้งรูปธรรมและนามธรรม สิ่งที่เกิดขึ้นได้ชัดเจนได้แก่ ชาวพุทธในเมียนมาร์กับการแสดงความเคารพศรัทธาต่อปูชนียสถาน ปูชนียวัตถุทางพระพุทธศาสนา เช่น เจดีย์เขาดากองเมืองย่างกุ้ง เจดีย์เขาสีกองเมืองพุกาม เจดีย์ไจ้กัตโยหรือ พระธาตุนิรขเวณเมืองไจ้กัโก้ สะเทิมรัฐมอญ เจดีย์เขมอดอ หรือพระธาตุมุเตา เมืองหงสาวดี ความศรัทธาจึงเป็นหนึ่งในกระบวนการเสริมสร้างความมั่นคง และรุ่งเรืองของพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรม 2) ผ่านบทบาทของผู้ปกครองและผู้นำ พระมหากษัตริย์ทุกพระองค์มีความศรัทธาในพระพุทธศาสนาอย่างสูงสุด ทำให้เกิดการอุปถัมภ์ค้ำชูและเกื้อกูลสถาบันสงฆ์ ชนชั้นผู้ปกครองและผู้นำของพม่าจึงมีอิทธิพลและมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างพระพุทธศาสนาให้ประดิษฐานอย่าง

มันคงในพม่า อย่างไรก็ตาม ศาสนากับการเมือง ก็อาศัยซึ่งกันและกัน และพึ่งพิงกัน ต่างฝ่ายต่างต้องการการสนับสนุนเมื่อรักษาฐานความมั่นคงของตน และมีนัยสำคัญมาถึงยุคปัจจุบัน ที่ผู้นำกับบทบาททางพระพุทธศาสนานั้นต้องดำเนินควบคู่กันไป และ 3) ผ่านทางความกลมเกลียวทางสังคม ชาวพุทธพม่าได้รับการกลมเกลียวจากพระพุทธศาสนา รับมาเป็นวิถีชีวิตที่ทำให้คนพม่ามีความอ่อนน้อมถ่อมตน ความกตัญญู ความอดทนกล้าหาญต่อความทุกข์ยาก ยอมรับความเป็นจริง และพยายามปรับปรุงตนเองแก้ไขในสิ่งที่ผิดเพื่อรับผลกระทบที่ดี ความกลมเกลียวทางสังคมด้วยพุทธศาสนานั้น ประเด็นนี้สอดคล้องกับสร้อยชา เวชพฤติ ที่ศึกษาเรื่อง เอกลักษณะทางวัฒนธรรม การติดต่อทางวัฒนธรรมและกระบวนการผสมผสานทางวัฒนธรรมในชุมชนวัดทรงธรรม ตำบลตลาด อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยศึกษาปัจจัยภายในและภายนอกที่มีผลต่อการรักษาเอกลักษณ์ และการสูญเสียเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวรามัญในอำเภอพระประแดง และกรอบแนวคิด ทฤษฎีตั้งนี้วัฒนธรรมการติดต่อทางวัฒนธรรม การผสมผสานทางวัฒนธรรม ชุมชนการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม ความทันสมัย แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยการศึกษาวิเคราะห์ครั้งนี้ใช้เทคนิควิจัยทางมานุษยวิทยา คือ การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม การสำรวจลักษณะทางกายภาพและสิ่งแวดล้อมของชุมชน การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและอื่นๆ ผลวิจัยพบว่า ปัจจัยภายในช่วงการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ได้แก่ ผู้นำทางศาสนาและผู้นำทางการศึกษา ส่วนปัจจัยภายนอกทำให้สูญเสียเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ได้แก่ ความทันสมัย การเป็นเมือง การเป็นเมืองอุตสาหกรรม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสื่อสารมวลชน จากการสังเกตพบว่า เอกลักษณะทางวัฒนธรรมของมอญนับวันจะลดลงไป เนื่องจากกระแสของโลกาภิวัตน์ (สร้อยชา เวชพฤติ, 2539)

จากผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า อัตลักษณ์ของชาวเมียนมาร์ในจังหวัดสมุทรสาคร มีลักษณะเฉพาะของตนเอง นั่นคือการมีลักษณะผสมผสานของศาสนาและความเชื่อต่างๆ ที่มีอยู่ในดินแดนเมียนมาร์ หากพิจารณารูปแบบความยึดมั่นในศรัทธาของชาวเมียนมาร์นั้น กล่าวได้ว่าชาวพุทธเมียนมาร์ก็คล้ายกับชาวพุทธทั่วไป นั่นคือในด้านหนึ่งเราอาจจะได้พบกับชาวเมียนมาร์ที่มีความรู้และศรัทธาในหลักธรรมอย่างแท้จริงส่วนอีกด้านหนึ่งเรายังจะได้พบชาวเมียนมาร์ที่เชื่อในความศักดิ์สิทธิ์ของอำนาจพุทธคุณ ธรรมคุณ และสังฆคุณ ชาวพุทธเมียนมาร์จำนวนไม่น้อยจะยึดคำสวดมนต์เป็นดุจคาถาอันศักดิ์สิทธิ์ มีความนิยมบริการมหรสพสวดขณะที่นั่งลูกประคำเพื่อบูชาและวิงวอนต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์อันมีพระเจดีย์เป็นอาทิ และสังเกตได้ว่าชาวเมียนมาร์ทำบุญโดยมีเป้าหมายเพื่อความสุขในโลกนี้เป็นหลักแรก รองลงไปอาจเป็นไปเพื่อความสุขในโลกหน้า แต่ก็มีจำนวนมากที่จะหวังบรรลุนิพพานอย่างแท้จริง

ส่วนวิถีปฏิบัติตามหลักพระพุทธศาสนาของชาวเมียนมาร์ในจังหวัดสมุทรสาครนั้น ต่างก็ยึดมั่นและศรัทธาในพระสงฆ์เป็นกำลังสำคัญและมีอิทธิพลเป็นอย่างมากต่อวิถีปฏิบัติของชาวเมียนมาร์ หรือการที่ภิกษุแต่ละพระองค์ในแต่ละยุคสมัยที่ล้วนทรงเป็นพุทธมามกะ ได้ทรงเป็นต้นแบบของการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา เช่น การสร้างวัด สร้างพระเจดีย์ สร้างระฆัง ฯลฯ ส่งผลถึงการ

ปกครองในยุคปัจจุบัน ที่ผู้นำการปกครองได้อธิบายพระพุทธศาสนาเป็นภาระหน้าที่สำคัญ ทำให้เกิดความเป็นสังคมแบบพุทธ หรือกลายเป็นวัฒนธรรมแบบพุทธ คือ การอยู่ร่วมกันเป็นชุมชน ทั้งเป็นชุมชนแห่งสงฆ์ และชุมชนของชาวบ้าน ต่างยึดพระรัตนตรัยคือ พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ เป็นที่พึ่งอันสูงสุด

องค์ความรู้ใหม่

อัตลักษณ์และวิถีปฏิบัติตามหลักพระพุทธศาสนาของชาวเมียนมาร์ในจังหวัดสมุทรสาครได้ค้นพบ 2 ด้านใหญ่ๆ 1) คุณค่าต่อการปฏิบัติตามหลักพระพุทธศาสนา มีอัตลักษณ์ความเชื่อทางศาสนา มีวัฒนธรรมความเชื่อของเมียนมาร์ มีหลักธรรมในพระพุทธศาสนาที่ชาวเมียนมาร์นำมาปฏิบัติ โดยได้ มีความเชื่อทางศาสนา ความเชื่อนี้ต่างก็มีรูปแบบเช่นเดียวกันตั้งแต่สมัยที่อยู่ในเมียนมาร์ และในปัจจุบันที่อยู่ในประเทศไทย วัฒนธรรมความเชื่อดังเดิมก็มิได้ละเลย ยังคงรักษาสืบทอดจากอดีตเป็นมาเช่นไร ยังคงรักษาไว้อย่างแน่นแฟ้น

มีอิทธิพลต่อวิถีปฏิบัติทางพระพุทธศาสนาของชาวเมียนมาร์ วัฒนธรรมในวิถีปฏิบัติทางพระพุทธศาสนาชัดเจนมากโดยอาศัยหลักธรรมเชื่อมโยงความศรัทธาต่อพระพุทธศาสนาอย่างเข้มแข็ง เพราะมีศรัทธาจึงเกิดมีพิธีกรรมต่างๆ ศรัทธาหลักธรรมผ่านพิธีกรรม เกิดเป็นประเพณีที่สวยงาม หลักธรรมก่อให้เกิดการจัดระเบียบวินัยทางสังคมขึ้น จึงทำให้ชาวเมียนมาร์ในจังหวัดสมุทรสาครอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข มีอิทธิพลต่อวิถีปฏิบัติทางพระพุทธศาสนาของชาวเมียนมาร์ โดยที่ชาวเมียนมาร์ในจังหวัดสมุทรสาครนั้น ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวิถีปฏิบัติมากที่สุดคงหนีไม่พ้น 3 ปัจจัยหลักที่สำคัญ ได้แก่ พระสงฆ์ นักการเมืองหรือผู้นำประเทศ และ วิถีวัฒนธรรม

บทสรุป

ด้านอัตลักษณ์ความเชื่อทางพระพุทธศาสนาที่สัมพันธ์กับการให้คุณค่าต่อการปฏิบัติตามหลักพระพุทธศาสนาของชาวเมียนมาร์ในจังหวัดสมุทรสาคร มีความยึดมั่นในความเชื่อทางพระพุทธศาสนาอย่างเคร่งครัด เข้มแข็งในงานด้านกิจกรรมของวัด ส่วนด้านวิถีปฏิบัติตามหลักพระพุทธศาสนานั้นมีความยึดมั่นและศรัทธาในพระสงฆ์เป็นหลัก ทั้งยังมีอิทธิพลเป็นต่อวิถีปฏิบัติของชาวเมียนมาร์ที่ก่อให้เกิดสังคมแบบพุทธ มีวัฒนธรรมแบบพุทธ การอยู่ร่วมกันเป็นชุมชน รวมถึงชุมชนแห่งสงฆ์และชุมชนของชาวบ้าน ต่างยึดพระรัตนตรัย เป็นที่พึ่งอันสูงสุด

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง “การศึกษาอัตลักษณ์และวิถีปฏิบัติตามหลักพระพุทธศาสนาของชาวเมียนมาร์ในจังหวัดสมุทรสาคร” ผู้วิจัยมีประเด็นข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ หรือภาครัฐ ควรเข้ามามีบทบาทในการจัดการเรื่องอัตลักษณ์ของชาวเมียนมาร์ในจังหวัดสมุทรสาคร เพื่อนำไปใช้ในชุมชนอื่นๆ ได้อย่างมีระบบและหลักการที่ชัดเจนเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

2) ภาครัฐและเอกชนควรเข้าไปศึกษาความโดดเด่นที่เป็นอัตลักษณ์ของชาวเมียนมาร์ในจังหวัดสมุทรสาครที่มีความเข้มแข็งในการรักษาอัตลักษณ์ของตน และปรีชาญาณให้สอดคล้องเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับหลักธรรมในพระพุทธศาสนา เพื่อนำไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของนโยบายการบริหารจัดการชุมชนที่เข้มแข็งต่อไป

3) ควรศึกษารูปแบบพุทธอัตลักษณ์ของชาวเมียนมาร์กับชุมชนไทยพุทธให้มีความสอดคล้องกันอย่างเป็นระบบ ไม่ขัดแย้งกัน

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1) ควรศึกษาผลกระทบที่เกิดจากระบบความเชื่อของชาวเมียนมาร์ว่ามีผลกระทบต่อระบบความเชื่อของคนในชุมชนอื่นๆ อย่างไรบ้าง

2) ควรจัดกิจกรรมระหว่างชุมชนเมียนมาร์และชุมชนอื่นๆ พร้อมทั้งกำหนดนโยบายที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน

3) ควรศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้และขยายผลนำวิธีการจากชุมชนหนึ่งไปยังชุมชนอื่นๆ ด้วยวิทยากรชุมชนหรือจิตอาสาของชุมชนที่ประสบผลสำเร็จเป็นรูปธรรมแล้ว

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบระหว่างพื้นที่ต่างๆ และพัฒนาการจัดการปัญหาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นโดยใช้กระบวนการจากการศึกษาในครั้งนี้

2) ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการใช้กิจกรรมวันหยุด เพื่อสานความสัมพันธ์ของชาวเมียนมาร์ในจังหวัดสมุทรสาครแบบครบวงจร

3) ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากรของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิถีความเชื่อและวัฒนธรรมความเชื่อของชาวเมียนมาร์ในจังหวัดสมุทรสาครต่อไป

เอกสารอ้างอิง

พระมหานันทกฤต ทีปกิจโร และคณะ. (2562). “วิถีแห่งศรัทธาในสหภาพเมียนมา”. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, 7(5): 1491-1501.

- วิรัช นิยมธรรม และอรนุช นิยมธรรม. (2551). *เรียนรู้สังคมและวัฒนธรรมพม่า*. พิษณุโลก: ตระกูลไทย.
- ศิพิมพ์ ศรีบัลลังก์. (2555). การทำให้แรงงานข้ามชาติเป็นปัญหาความมั่นคง: ศึกษากรณีแรงงานพม่าในไทย. *มนุษยนิพนธ์รัฐศาสตรุษฎีบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มุกิตา บุญวยากรณ์ และพิมลพรรณ ไชยนันท์. (2560). “การสื่อสารเพื่อการดำรงอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของชาวพม่า ในจังหวัดเชียงใหม่ กรณีศึกษาชาวพม่าที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่”. *วารสารการสื่อสารและสื่อบูรณาการ*, 5(2): 12-45.
- สรัชชา เวชพลฤติ. (2539). “เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม การติดต่อทางวัฒนธรรมและกระบวนการผสมผสานทางวัฒนธรรมในชุมชนมอญ ตำบลทรงคนอง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ”. *วิทยานิพนธ์มานุษยวิทยามหาบัณฑิต สาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา*. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Miss Chaylar. (2565, 9 กรกฎาคม). *การศึกษาอัตลักษณ์และวิถีปฏิบัติตามหลักพระพุทธศาสนาของชาวเมียนมาร์ในจังหวัดสมุทรสาคร*. (วนิดา บุญยบุตร, ผู้สัมภาษณ์)

